

(1) בראשית פרק מה

יב והנה עיניכם ראות ועיני אחי בנימין פייפי המדבר אליכם:
יג והגדתם לאבי את-כל-כבודי במצרים ואת כל-אשר ראיתם ומהרתם והורדתם את-אבי הנה:

(2) רשב"ם בראשית פרק מה פסוק יב

כי פי המדבר אליכם. ועד עתה ע"י מליץ.
לפי עיקר פשוטו. בשורה שתאמרו לאבי לא מפי שמועה ששמעתם מאחרים שהרי אתם בעיניכם רואים ומכירים כי אני יוסף מדבר אליכם ולפיכך והגדתם את כל כבודי במצרים ואת כל אשר ראיתם:

(3) רש"י בראשית פרק מה פסוק יב

והנה עיניכם רואות, בכבודי ושאני אחיכם שאני מהול ככם, ועוד כי פי המדבר אליכם בלשון הקודש:

(4) פרוש הט"ז על התורה - בראשית פרק מה פסוק יב

והנה עיניכם רואות, בכבודי. דאל"כ אין שייך ראייה על פי המדבר אליכם אלא דקאי על הכבוד ועל המילה שהם ראייה שאני אחיכם. והראיה של כבודי הוא מצד זה שאתם רואים כבודי הגדול שלא כדרך הטבע אלא מצד השגחת השי"ת מה שא"א לאדם אחר, וזהו בשביל שאני אחיכם ויש לי זכות אבות:

(5) רמב"ן בראשית פרק מה פסוק יב

כי פי המדבר אליכם, בלשון הקדש (בלי מליץ זה), דעת המפרשים (רש"י, הראב"ע, והרד"ק), והוא תרגום אונקלוס, ויתכן שאמר להם כך לאמתלא ולפיוס, כי איננה ראייה שידבר אדם אחד במצרים בלשון הקדש, כי על דעתי הוא שפת כנען, כי אברהם לא הביאו מאור כשדים ומחרן כי ארמית היא, והגל הזה עד, ואיננו לשון לאיש אחד לבד, אבל הוא לשון כנען:

ורבים במצרים יודעים אותו כי קרוב הוא, ואף כי המושל, שדרך המלכים והמושלים לדעת הלשונות, וכמו שתראה בנבוכדנצר שאמר בלשון הקדש (דניאל ב ג) חלום חלמתי ותפעם רוחי לדעת את החלום. . . ועוד, כי כאשר בא יוסף משם למצרים יבאו רבים, ויותר היה להם ראייה בהזכירו שמו וענין המכירה, אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי מצרימה:

והנכון בעיני כי יאמר והנה עיניכם רואות ועיני אחי בנימן כי אני המושל והאדון לכל מצרים המגיד לכם מפי כי אני אחיכם ומצוה להוריד אבי אלי לכלכלו, אם כן תגידו לאבי את כל הכבוד ואת כל אשר ראיתם בעיניכם ותמהרו להורידו אלי, כי הדברים אמת, ויש בי כח להצילו ולהחיותו ברעב, והוא כמו כי פי אני דברתי.

(6) מהר"ל, גור אריה על רש"י שם

והנה עיניכם רואות בכבודי ושאני אחיכם ומהול ועוד כי פי המדבר אליכם. פי' דלא יתכן והנה עיניכם רואות כי פי המדבר אליכם דלא שייך ראייה בזה אלא שמיעה והוי ליה לומר ואזניכם שמעו כי פי המדבר אליכם ועל כרחך צריך לחלק הכתוב כך והנה עיניכם רואות מילתא בפני עצמו לכך פי' הנה עיניכם רואות בכבודי ושאני אחיכם

ולא סגי ליה בחדא מינייהו דכבר אמרנו לעיל פעמים הרבה בפ' לך דאין דרך הכתוב לכתוב סתם דהוי ליה לפרש שאם לא נזכר בכתוב רק חדא מילתא דרך הכתוב לכתוב בפ' ולכך אם היה כוונת הכתוב לומר והנה עיניכם רואות בכבודי הוי ליה למכתב והנה עיניכם רואות בכבודי וכן אם רוצה לומר והנה עיניכם רואות שאני מהול הוי ליה לפרש והנה עיניכם רואות שאני מהול ומדכתיב סתם והנה עיניכם רואות ר"ל רואות כל דבר ולפיכך מפרש על הכבוד ועל שהיה מהול ולכן סתם וכתב

והנה עיניכם רואות והאי רואות בכבוד דקאמר לא שיהיה ראייה על שהוא אחיהם אלא איירי לענין זה שיש יכולת בידו להטיב להם לכך יאמרו ליעקב רדה אלי וגומר.

והקשה הרמב"ן מאי ראייה יש מן הלשון דהא הרבה יש שיודעין לשון הקודש כי הוא שפת כנענית וכן על המילה יש להקשות דהא כל ישמעאלים הם נימולים וכל זרע אברהם שהם מבני קטורה. ועוד דלמה לא הזכיר להם המכירה שהיתה בזה המקום ולמה הוצרך לומר להם סימן במילה ובלשון ויראה מה שלא הזכיר להם המכירה לא קשיא דכבר הזכיר להם המכירה אני יוסף אשר מכרתם אותי רק שיוסף סבר שמא יחשבו כי יוסף הגיד דבר המכירה לאחר ולא יאמינו שהוא אחיהם ולפיכך הוסיף להם המילה והלשון שהרי המילה לא תמצא בבני כנען שמדברים בלשון הקודש ובבני ישמעאל שיש להם המילה אין להם לשון הקודש ועל ידי שניהם הוא סימן מעליא.

ואני אומר כי זה דווקא הכרה מעליא ולא ענין המכירה כי דרך בני אדם לדבר ולהגיד המאורעות והמקריי' שבאו לידו אבל המילה שהיא אות ברית באדם בגופו וגם בלשונו ניכר וזה הוי הכרה לעצמות האדם. . . ולא כן דבר המכירה שאינה הכרה לאדם בעצמו מי הוא ולכך אין זה סימן.